

Warszawa, 7 marca 2002 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej Zoll

RPO/252490/97/IV/ZR

00-090 Warszawa Tel. centr. 827 62 61
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Andrzej Urban
Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego

Warszawa

Wzrastająca liczba kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich skarg obywateli w sprawach z zakresu szeroko rozumianej problematyki budowlanej, rozstrzyganych w postępowaniu administracyjnym, powoduje konieczność częstszych kontaktów Biura RPO z urzędami organów administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego.

Kontakty te służą w głównej mierze uzyskaniu stanowisk organów w danej sprawie, dokonywaniu wstępnej weryfikacji stanu faktycznego i prawnego wobec często niejasnych stwierdzeń oraz niedopowiedzeń zawartych w skargach, uzyskaniu niezbędnych danych warunkujących dalsze działania Rzecznika Praw Obywatelskich w danej sprawie lub wyjaśnienie obywateli braku podstaw do takich działań. Pamiętać bowiem należy, iż niektóre wystąpienia obywateli są nader lakoniczne, bez dołączonych kserokopii istotnych dla sprawy dokumentów zawierających stanowisko danego organu i podstawę prawną zastosowanych rozstrzygnięć.

Są jednak skargi zawierające konkretne zarzuty pod adresem organów I lub II instancji i w tym przypadku Biuro Rzecznika kieruje je do organu wyższego stopnia w stosunku do organu, którego skarga dotyczy.

Jest przy tym oczywiste, że w każdym takim przypadku Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich oczekuje od urzędu, do którego się zwraca, stosownej i rychłej odpowiedzi, oczekując od adresata wyjaśnienia zasadności zarzutów, gdyż od tego zależą dalsze ewentualne działania Rzecznika lub zakończenie sprawy, poprzez np. udzielenie skarżącemu wyjaśnień lub wskazówek, mających - częstokroć - walor porady prawnej.

Praktyka jednak często rozmija się z tego typu oczekiwaniami.

Nie sposób nie zwrócić uwagi, że relacje pomiędzy Biurem RPO, a urzędami organów administracji, o których mowa wyżej, uległy ostatnio zdecydowanemu pogorszeniu. Przyczyn jest wiele. Nadmierna rotacja na stanowiskach urzędniczych, niedoskonałości i wady obowiązującego prawa budowlanego, dualizm organów administracji właściwych w sprawach budownictwa oraz brak właściwej współpracy pomiędzy nimi.

Kontakty podległego mi Biura z urzędami administracji charakteryzowały się od dawna trudnościami w uzyskiwaniu niezbędnych informacji, lecz to co obserwować można w ostatnim okresie wymaga w mojej ocenie podjęcia szeregu działań usprawniających, gdyż stan taki utrudnia Rzecznikowi wykonywanie jego konstytucyjnych zadań.

W wielu bowiem przypadkach organ II instancji lub podległy Panu Główny Urząd Nadzoru Budowlanego przekazuje „w dół” wystąpienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, niejedno-

krotnie organowi którego treść zarzutów bezpośrednio dotyczy. Urzędy zaś, do których ostatecznie trafia pismo Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, udzielają odpowiedzi po wielu miesiącach i po wielu monitach, przy czym - w wielu przypadkach - jest to odpowiedź nie zawierająca informacji, o którą chodzi.

Należy przy tym mieć na uwadze, że wiele skarg dotyczy stwierdzonych faktów naruszenia interesu osób trzecich w rozumieniu przepisów prawa budowlanego. Często także skargi dotyczą inwestycji, które są kontynuowane pomimo wstrzymania robót postanowieniem organu administracji lub postanowieniem NSA lub dotyczą opieszałości albo beczynności organów administracji właściwych w sprawie.

A oto kilka przykładów z ostatniego okresu.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w sprawie RPO/372371/01/IV/ZR zamiast podjąć działania wyjaśniające i udzielić Rzecznikowi stosownej odpowiedzi, przekazał pismo Rzecznika organowi, którego zarzuty dotyczyły. Taka sama sytuacja wystąpiła także w sprawie RPO/375599/01/IV/ZR, gdzie Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego przekazał sprawę organowi, którego skarga bezpośrednio dotyczyła. W sprawie RPO/322618/99/IV/ZR Biuro Rzecznika oczekuje odpowiedzi od Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego na pismo z dnia 7 czerwca 2001 r. W sprawie RPO/319152/99/IV/ZR Biuro RPO oczekuje odpowiedzi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego na pismo z dnia 6 lipca 2001 r., a w sprawie RPO/252490/97/IV/ZR oczekuje odpowiedzi od tegoż organu na pismo z dnia 23 sierpnia 2001 r.

To są jedynie przykłady znacznej liczby tego rodzaju spraw i z przykrością informuję, że sytuacja w tym względzie ulega pogorszeniu.

Nadmieniam, że pisma w sprawach wyżej zasygnalizowanych zostały ostatnio przesłane do Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego.

W jednym z pism skierowanych przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego Nr OA/ORZ/433/591/00 z dnia 29 maja 2000 r./, w związku z pismem Biura RPO wskazującym na opieszałość tego organu, Główny Urząd Nadzoru Budowlanego tak pisze: „*Procedura administracyjna nie stwarza podstaw do bezpośredniej ingerencji organu centralnego w formie zaleceń i poleceń co do sposobu załatwienia konkretnej sprawy /.../*”. Jest to sformułowanie o tyle dziwne, że wiele razy Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich wyjaśniało - także w kontaktach z GUNB - iż nie ingeruje w toczące się postępowania, a sugestie Rzecznika z reguły dotyczą zbadania zasadności stwierdzenia nieważności decyzji, wznowienia postępowania lub podjęcia działań na podstawie art. 38 kpa.

Wobec powyższego, na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się o podjęcie skutecznych działań mających na celu poprawę istniejącej sytuacji.

Oczekuje także wypracowania takiej metody, aby na wystąpienie Rzecznika, po zbadaniu sprawy, odpowiadał urząd, do którego Rzecznik się zwróci, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

Będę zobowiązany za zajęcie stanowiska w tej mierze.

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll